

Zásadní proměny ve vzdělávací koncepci školy ZŠ ZaHRAda.

Hlavním rysem je jasné směřování k vizi **montessori školy a větší integraci vzdělávacího obsahu**.

1. Přejít na nové pojetí vzdělávání podle revidovaného RVP

Původní ŠVP vycházel z dřívější verze RVP - vzdělávání bylo strukturováno kolem učiva a předmětů, očekávané výstupy byly silně navázány na obsah, průřezová témata existovala spíše jako doplněk.

Nový ŠVP reaguje na celostátní revizi RVP:

- těžiště se přesouvá od „co odučit“ k rozvoji kompetencí a gramotností
- učivo je volitelné, RVP už neurčuje přesně seznam učiva – škola má větší odpovědnost i svobodu volit obsah
- přibývají gramotnosti a průřezová témata prošla výraznou proměnou, gramotnosti i průřezová témata jsou plně integrována do vzdělávacího obsahu

Škola se nepřizpůsobuje RVP formálně – mění způsob, jak přemýšlí o učení.

2. Posun od „hledání“ k plnému ukotvení v Montessori pedagogice

Zatímco současné ŠVP definuje školu jako „**na cestě k Montessori**“, přičemž zůstává otevřená i jiným pedagogickým směrům (např. Hejného matematice, tematické výuce či intuitivní pedagogice).

- Doposud se škola montessori pedagogikou **inspirovala**, montessori principy byly přítomné spíše deklarativně nebo lokálně (v některých třídách).
- V novém ŠVP **explicitně deklaruje, že škola následuje Montessori pedagogiku jako svůj hlavní směr**. Klíčové principy (respekt k vývojovým potřebám dítěte, svoboda v rámci pravidel, připravené prostředí, samostatnost) jsou **systematicky promítnuty do ŠVP**
- Zavádíme **kosmickou výchovu jako jádro vzdělávání**.

Škola přestává montessori „používat“ a začíná z něj vycházet.

3. Zavedení koncepce „Kosmické výchovy“ a „Velkých příběhů“

Zatímco současný program pracuje s integrovaným předmětem **LUSK**, nový program přechází na komplexnější koncept:

- V současném ŠVP jednotlivé vzdělávací obory existovaly víceméně samostatně, vzájemné propojení bylo spíše tematické než systémové.
- **Kosmická výchova:** Stává se ústředním nadoborovým předmětem pro 1. a 2. trojročí (1. až 6. ročník). Tento předmět propojuje český jazyk, matematiku, přírodovědné i společenskovědné obory do jednoho celku. Samostatně stojí pouze anglický jazyk a tělocvik.
- **Pět velkých příběhů:** Výuka v novém ŠVP je rámována pěti klíčovými Montessori příběhy (o vzniku vesmíru, života, člověka, písma a čísel). Tyto příběhy mají v žácích vzbudit úžas a nastartovat jejich vlastní bádání.

Učení přestává být rozdělené do předmětů, ale strukturované podle logiky světa.

- Pozn. Ve 3. trojročí (7.–9. ročník) se zatím zachovává dělení na předměty, ve 3. trojročí jedeme zatím stále podle původního ŠVP.

4. Zásadní změna organizace dne: dopolední a odpolední blok

Organizace času jako nástroj hlubokého učení.

V současném ŠVP je větší počet předmětů, které fragmentovaly vzdělávací čas do rozvrhu a způsobovaly časté přechody mezi tématy i učebnami. Čas na ponoření do učení tak byl stále narušován změnou „předmětu“.

Původní model:

- výuka rozdělená do kratších časových jednotek
- školní družina oddělená od výuky

Nový model:

- výuka probíhá ve **dvou hlavních blocích**:
 - **dopolední blok** – soustředěné, hluboké učení, práce s velkými příběhy
 - **odpolední blok** – kreativní, pohybové, praktické a aplikační činnosti
- čas je přizpůsoben **rytmu dětí**, ne rozvrhu hodin, den ve škole má logiku a přirozený vývoj,

5. Společně a předvídatelně nastavujeme, jak se ve škole k sobě chováme, aby se v ní děti cítily bezpečně a mohly se učit v klidu.

Nový program klade větší důraz na systematickou podporu pozitivního chování a pohody:

- **PBIS (Positive Behavior Intervention and Support):** Nově je zavedena tato metodika pro podporu očekávaného chování a budování bezpečného klimatu.
- **Wellbeing:** Škola se v novém ŠVP explicitně hlásí k aktivní podpoře wellbeingu žáků i průvodců.

6. Propojování formálního a neformálního vzdělávání

- Odpolední výuka se volně prolíná se školní družinou, což umožňuje dětem plynule pokračovat v rozdělaných projektech i odpoledne,
- Odpolední činnosti navazují na dopolední učení, družina se stává **součástí vzdělávacího konceptu školy.**

7. Role průvodce a způsob práce ve třídě

- **Klíčové lekce:** Nový program detailněji popisuje formu výuky pomocí tzv. klíčových lekcí (ukázek), které průvodce nabízí žákům na základě jejich individuálních potřeb.
- **Plánování a evidence:** Žáci jsou v novém ŠVP vedeni k ještě větší míře sebeřízenému učení, sami si zapisují své denní či týdenní plány a reflektují svůj pokrok. Průvodci mají jednotný systém evidence učení žáka.

Souhrnně řečeno – jedeme podle nového RVP a Montessori

Děti se nepřestanou učit číst, psát ani počítat. Tyto dovednosti zůstávají pilířem vzdělávání – jen jsou zasazené do smyslupnějších souvislostí.

- Děti se budou učit méně roztržitě, ve větších souvislostech, s větším prostorem na porozumění, tvořivost a pohyb. Neučíme méně – učíme jinak.
- Nová vzdělávací koncepce se posouvá od dělení na předměty k **celostnímu pojetí** prostřednictvím Kosmické výchovy vyučované prostřednictvím lekcí.
- Škola tak směřuje k naplnění **vize Montessori školy.**

- Nový ŠVP reaguje na **zásadní změnu RVP** a představuje koncepční posun školy k učení zaměřenému **na gramotnosti, kompetence, průřezová témata a vzdělávací obory**.

Komentář:

Škola nyní prochází tvorbou nového ŠVP, který bude zaveden od 1. 9. 2026 pro 1. a 2. trojročí (1. stupeň ZŠ, 1.-5. roč.). Ve školním roce 2026/2027 ho bude testovat a postupně upravovat.

Pro 6. roč. bude výuka organizována stejně jako pro 2. trojročí (kosmická výchova atd.), z pohledu ŠVP však půjde o pilotní zavádění. Žáci 6. roč. tedy pojedou „formálně“ podle současného ŠVP a dokončí tak cyklus trojročí podle stávajících očekávaných výstupů ŠVP.

3. trojročí bude ve školním roce 2026/2027 vyučováno podle stávajícího ŠVP. Současně bude v příštích letech probíhat tvorba nového ŠVP pro 2. stupeň. (6. roč. a 3. trojročí).

Slovníček pojmů

Revize RVP – od ledna 2026 platí nový rámcový vzdělávací program pro všechny základní školy. Povinnost na něj přejít je stanovena volitelně od září 2026, povinně však od září 2028. Je zaměřený na kompetence, přibýly gramotnosti, učivo je volitelné (škola si ho určuje sama). WEB: prohlednout.rvp.cz

Kosmická výchova - Kosmická výchova v Montessori pedagogice je komplexní přístup vzdělávání pro děti (zpravidla 6–12 let), který propojuje přírodovědné, společenskovední a kulturní obory v jeden celek. Jejím cílem je pochopit řád světa (kosmos = řád), souvislosti mezi jevy a najít své místo v něm. Vede k úctě k životu, odpovědnosti a porozumění, že vše souvisí se vším. Obvykle se vyučuje v blocích umožňujících soustředěné učení. Průvodci učí tzv. prezentace/lekce/ukázky, na které navazuje samostatné učení žáků. WEB: montessoripedia.org

PBIS (Positive Behavior Intervention and Support) – tuto metodiku škola zavedla v letošní roce, tvoří ji, ověřuje a uvádí do praxe i dokumentů školy. WEB: <https://www.societyforall.cz/nase-temata>

Montessori škola - koncept pedagogiky Marie Montessori je zcela odlišný od tradičního pojetí vzdělávání. Pedagogická zařízení Montessori jsou chápána jako školy zkušeností pro život a nejsou založena na memorování žáků. Děti v Montessori školách se učí zcela jiným způsobem, než v běžných školách. WEB: <https://cs.wikipedia.org/>